

De belasting op het loon

Blomme, J. (2003), 'Internationale vergelijking van de belasting op het loon. België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en Spanje. Inkomsten van het jaar 2000, in: *Documentatieblad*, jg. 63, nr. 1, jan-feb 2003.

Elk jaar publiceert de OESO een statistiek over de fiscale druk op het looninkomen in de (nu dertig) lidstaten, onder de titel 'Taxing Wages' (vroeger 'The tax/benefit position of Employees'). De jongste editie, met betrekking tot de inkomsten van het jaar 2002,¹ is zojuist verschenen.

voor 2000 het vierde hoogste is van alle lidstaten, maar dat de APW-loonkost, het brutoloon plus de werkgeversbijdrage, in België de hoogste is van alle OESO-lidstaten.

De OESO-statistiek

Centraal in de benadering van de OESO-statistiek staat de representatieve belastingplichtige, die gedefinieerd wordt als een alleenstaande zonder kinderen, die als enig inkomen een looninkomen verdient dat gelijk is aan het loon van een voltijds arbeider (man of vrouw) in de verwerkende nijverheid. Deze representatieve belastingplichtige wordt de 'Average Production Worker (APW)' genoemd.

Rond deze APW wordt een aantal 'representatieve' fiscale gezinnen geconstrueerd, die gebaseerd zijn op combinaties van gezinstypes en inkomensniveaus.

Omdat het APW-loon in elk land verschillend is, moeten vergelijkingen op basis van dit APW-loon met omzichtigheid worden benaderd. In de mate dat de fiscaliteit (en de parafiscaliteit) niet proportioneel is met het bruto-inkomen heeft het loonniveau immers een invloed op de gemeten belastingdruk. De resultaten van de statistiek zijn des te beter vergelijkbaar naarmate de APW-lonen van de vergeleken landen dicht bij elkaar liggen. Ter illustratie: het AWP-loon van Duitsland bedraagt 171% van het AWP-loon van Spanje. Er kan nog worden aangestipt dat het APW-loon voor België

Enkele nuances

Om de beperkingen die het gevolg zijn van referentie naar het APW-loon te vermijden, is in de studie gepoogd om de fiscale en parafiscale druk te berekenen over een zeer ruime inkomenswaaier.

De studie gebruikt de OESO-belastingvergelijkingen, die in principe gelden voor voltijdse arbeiders, die een loon verdienen dat in de buurt ligt van het APW-loon. Enerzijds kunnen verdiende lonen die gevoelig afwijken van het loon van de APW het gevolg zijn van niet-voltijdse betrekkingen. Voor deze deeltijdse betrekkingen kunnen de sociale bijdragen eventueel verschillen van de hier gebruikte. Anderzijds kunnen op zeer lage loonniveaus theoretisch de fiscale en parafiscale druk wel worden berekend, maar zouden deze lonen, indien het om voltijdse lonen ging, kunnen indruisen tegen wettelijk bepaalde minimumlonen.

De belastingen, de socialezekerheidsbijdragen en de sociale uitkeringen worden voor de weerhouden landen berekend voor lonen van 1 € tot 87 000 €, in stappen van 1 450 €. Ter vergelijking: het Belgische APW-loon in 2000 bedraagt 29 000 €.

Bij de weergave van de resultaten van de berekening van de belastingen is in de grafieken² geen re-

kening gehouden met het al of niet terugvorderbaar karakter van een negatieve belasting. Een negatief resultaat voor de belastingen wordt bijgevolg weergegeven als een nulresultaat.

Verder moet nog vermeld worden dat voor Frankrijk geen rekening is gehouden met de lokale belastingen (*taxe d'habitation*). Ter vergelijking: voor België is een lokale belasting in de OESO-statistiek op 7% van de *'central government tax'* bepaald. Nederland verleent een vermindering van de werkgeversbijdrage voor lonen, die lager zijn dan 115% van het wettelijk minimumloon. In veel gevallen gaat het om deeltijdse arbeid. De OESO-statistiek houdt geen rekening met deze vermindering. De in de studie weergegeven resultaten houden met deze 'korting' ook geen rekening.

Vaststellingen

Voor een *alleenstaande zonder kinderen* is de fiscale druk het hoogst in België, vanaf een brutoloon van 10 150 €. Beneden deze grens leiden de *Contribution Sociale généralisée* en de *Contribution au Remboursement de la Dette Sociale* in Frankrijk tot de hoogste druk. Ook de progressiviteit van de inkomstenbelasting is, vanaf 11 150 € het hoogst in België. De werknemersbijdragen zijn behalve voor de zeer hoge loonniveaus, het hoogst in Nederland, waar zij gefiscaliseerd zijn, en in Duitsland. Voor deze zeer hoge loonniveaus kennen alle landen, behalve België, begrenzings van de grondslag waarop de bijdragen worden berekend. Als gevolg daarvan zijn voor deze hoge lonen de Belgische bijdragen het hoogst. Vanaf 14 500 € zijn de werkgeversbijdragen het hoogst in Frankrijk. Dit impliceert dat de totale loonkost voor een gegeven brutoloon het hoogst is in Frankrijk. De netto fiscale en parafiscale druk is, vanaf een brutoloon van 14 500 € eveneens het hoogst in België.

Een alleenstaande met twee kinderen ten laste betaalt in Duitsland tot een brutoloon van 24 650 € geen belastingen. Ook in Nederland is de belasting tot een inkomensniveau van 34 800 € zeer gering (maximaal 4,5%). België heeft ook voor dit gezinstype de hoogste fiscale druk vanaf een brutoloon van 15 950 €. Rekening houdend met de kinderbijslag blijft België de hoogste netto fiscale en parafiscale druk hebben vanaf een loon van 21 750 €.

Een gebuud paar met één inkomenstrekker en twee kinderen ten laste is fiscaal gezien het best af in Duitsland, waar er slechts belastingen worden betaald vanaf een loonniveau van 33 350 €. Bij een inkomen van 87 000 € betaalt een Duits gezin met twee kinderen en één looninkomen 9% minder belasting dan een alleenstaande met twee kinderen. Het minst huwelijksvriendelijk land is Nederland waar een gezin met één inkomen en twee kinderen ten laste meer belasting betaalt dan een alleenstaande met twee kinderen. Vanaf 20 300 € heeft België de hoogste belastingdruk.

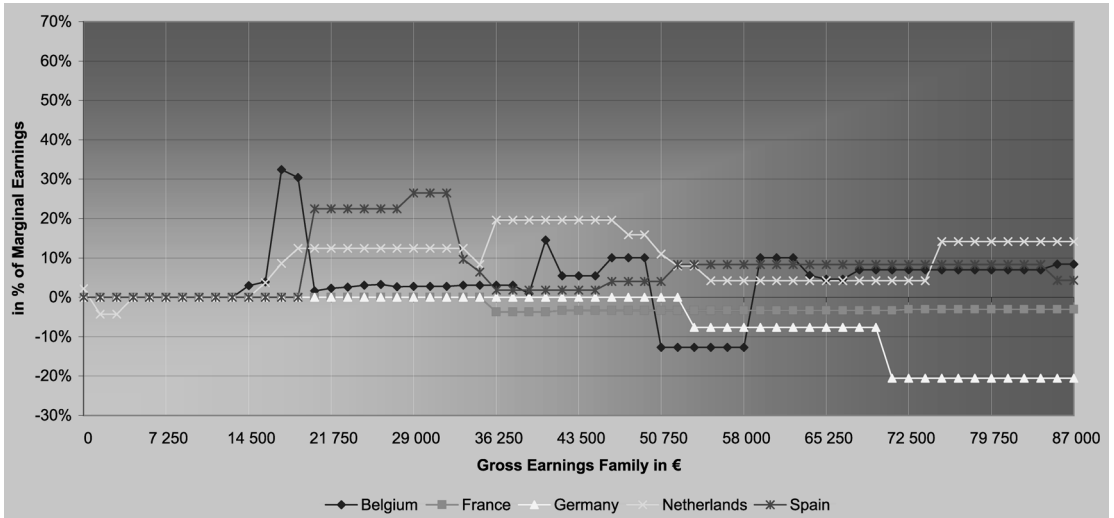
Een gezin met twee kinderen ten laste en twee loontrekkers, waarvan een partner drie maal zoveel verdient als de andere is in Duitsland niet belast tot een inkomen van 33 350 €. België heeft vanaf 21 750 € de hoogste druk. Voor alle landen is het gunstiger dat het inkomen door de twee partners wordt verdiend dan door één van beide. Het verschil bij een inkomen van 87 000 € is het grootst in Nederland en het kleinst in Frankrijk. Figuur 1 geeft het verschil in marginale aanslagvoet tussen beide partners. Deze grafiek toont dus voor een gezin, dat 1 € meer verdient, of het interessanter is dat de ene dan wel de andere partner deze additionele euro verdient. Het Belgische stelsel is gunstig voor de minst verdienende echtgenoot behalve in het kleine interval 50 750 €-58 000 €. In Nederland en in Spanje is deze voorkeur nog meer uitgesproken. Het Duitse regime is onvriendelijk voor de minst verdienende echtgenoot vanaf een inkomen van 53 650 €. Frankrijk is zo goed als neutraal ten opzichte van beide partners.

De netto fiscale en parafiscale druk voor *een gezin met twee kinderen waarvan de meest verdienende loontrekker anderhalf keer het loon van zijn partner geniet*, is vanaf een gezinsinkomen van 20 300 € het hoogst in België. Figuur 2 toont aan dat de minst verdienende echtgenoot in België alleen benadeeld wordt in het kleine interval 31 900 €-36 250 €. België is neutraal ten opzichte van beide partners in de intervallen 1 €-14 500 € en 40 600 €-56 550 €. Boven dit laatste interval is de minst verdienende echtgenoot het minst belast. Vanaf een gezinsinkomen van 66 700 € is het Duitse regime nadelig voor de minst verdienende echtgenoot.

Een gezin zonder kinderen waar de ene partner drie maal meer verdient dan de andere partner is

Figuur 1.

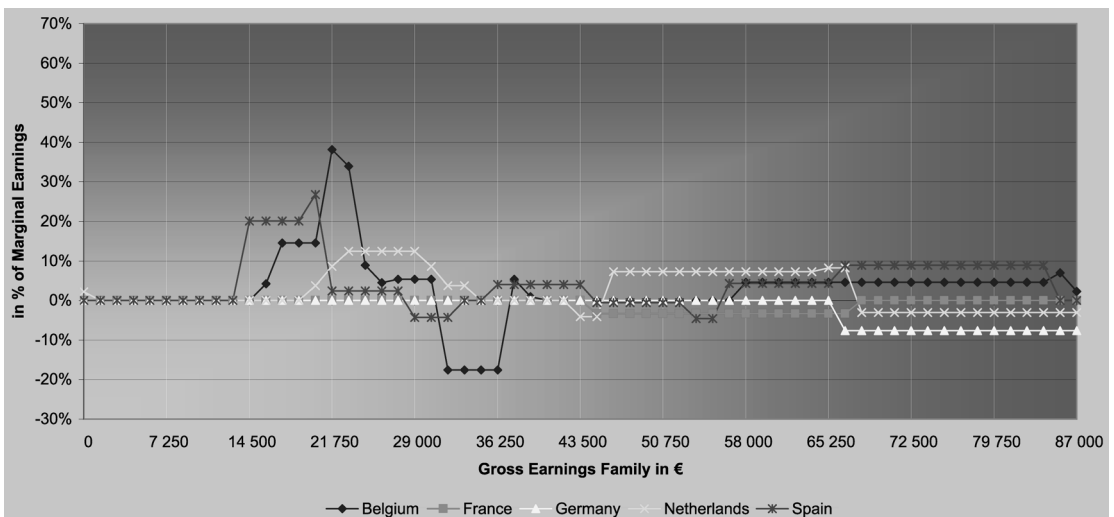
Verskil in marginale aanslagvoet tussen beide partners; gezin met 2 kinderen ten laste en 2 loontrekkenden waarvan een partner 3 maal meer verdient als de ander, 2000.

Bron: OESO – eigen berekening.

Figuur 2.

Verskil in marginale aanslagvoet tussen beide partners; gezin met 2 kinderen ten laste en 2 loontrekkenden waarvan een partner 1,5 maal meer verdient als de ander, 2000.

Bron: OESO – eigen berekening.

in Nederland even zwaar belast als ditzelfde gezin met twee kinderen ten laste. In Duitsland betaalt het gezin zonder kinderen maximaal 10,1% meer (bij een inkomen van 34 800 €). België is het tweede meest kindvriendelijk land. In Frankrijk blijft het verschil tussen het gezin zonder kinderen en het gezin met kinderen toenemen met het inkomen. Bij een inkomen van 87 000 € is dit 3,9%.

Over alle gezinstypes samen genomen, is de netto fiscale en parafiscale druk, behalve voor de laagste inkomens, het kleinst in Spanje en in Frankrijk. In beide landen is de evolutie van de druk in functie van het inkomen – met uitzondering van de laagste lonen – bovendien zeer gelijklopend, met de laagste druk voor Spanje, in de gevallen waar er geen kinderen ten laste zijn.

Voor de hogere gezinsinkomens is de netto fiscale en parafiscale druk het hoogst in België. De drempel waarboven België het zwaarst belast, varieert met het gezinstype. Hij is het hoogst voor gezinnen

met twee inkomens en twee kinderen ten laste (38 150 €) en het laagst voor een alleenstaande zonder kinderen (14 500 €).

De representativiteit van de OESO-statistiek, zoals in deze nota gedefinieerd, is over het algemeen slecht voor lage inkomens. Voor de hogere loonniveaus is ze niet altijd zeer goed.

Jozef Blomme

Noten

1. OECD, 2003, *Taxing Wages 2001-2002 – Les Impôts sur les Salaires 2001-2002*, Parijs.
2. Alle grafieken zijn te vinden op de website van de Studietoelatingen Documentatiedienst van de Federale Overheidsdienst Financiën: <http://docufin.fgov.be/>.
3. De Engelstalige benamingen tussen aanhalingstekens verwijzen naar de terminologie van de OESO-publicatie.